

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบันที่ทุกคนสามารถสัมผัสกันได้ทั่วไป คือ การเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะทั้งโลก (Global) ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งแนวคิดในการบริหารจัดการสมัยใหม่ การบริหารการเปลี่ยนแปลงและการจัดการคุณภาพ ซึ่งในท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ พบว่า มีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นมากมายในแต่ละวัน ทำให้ประสบปัญหาในการรับข้อมูลข่าวสาร และการผลิตความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมากมาย จนทำให้เกิดสังคมแบบใหม่ขึ้นมาที่เรียกว่า สังคมสารสนเทศ (Information Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Society) หรือ สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Society and Economy) (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 11) ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการทำงานและสามารถปฏิบัติงานได้ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั่นหมายความว่าในโลกปัจจุบันหากอยากก้าวทันโลก ทำงานอย่างไม่ซับซ้อน มีบรรยากาศการทำงานที่ดีและไม่แพ้ใคร เราต้องสร้างระบบงานที่ดี รวมทั้งระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง จากปัญหาดังกล่าวทำให้องค์กรทั้งภาครัฐกิจเอกชนและหน่วยงานของรัฐ ตกอยู่ในท่ามกลางกระแสของการแข่งขัน และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาหนทางที่จะรอดพ้นวิกฤตดังกล่าวได้และประสบความสำเร็จเหนือคู่แข่งนอกจากจะต้องระดมทรัพยากรทุกชนิดเพื่อการบริหารจัดการแล้วกลยุทธ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในฐานะที่เป็นทรัพย์สินอันมีค่าขององค์กร (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 1) โดยที่คนหรือทุนมนุษย์เป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด และมีบทบาทเป็นทั้งผู้สร้างการพัฒนา และผู้ได้รับผลการพัฒนา จึงจำเป็นจะต้องพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (ธีรพงษ์ มหาวิโร, 2550 : 27)

ดีกัส (DeGeus, 1993 อ้างถึงใน ฉัตยาพร เสมอใจ, 2547 : 39) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพขององค์กรด้านความสามารถในการเรียนรู้ จะกลายเป็นความได้เปรียบทางการแข่งขันสำหรับองค์กรหรืออาจกล่าวได้ว่า ถ้าองค์กรใดต้องการที่จะอยู่รอด และมีประสิทธิภาพในการแข่งขัน องค์กรนั้นจะต้องเป็นองค์กรเรียนรู้ (Learning Organization) เพราะการเรียนรู้เป็นกุญแจไปสู่การพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพ และมีความยืดหยุ่น โดยอาศัยความสามารถของมนุษย์ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขตนเองให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว โดยการเป็นองค์กรการเรียนรู้จะ

ช่วยให้องค์กรสามารถรับรู้ จดจำ วิเคราะห์ และสร้างความรู้ใหม่ ซึ่งจะช่วยและนำทางไปสู่การตอบสนองต่อลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และมีเทคโนโลยีที่เหนือกว่า

การที่ธุรกิจจะอยู่รอดและเติบโตได้ องค์กรต้องพยายามอย่างหนักในการตามการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันกับการพลวัตของสภาพแวดล้อม ถ้าองค์กรปราศจากการเรียนรู้ที่จะปรับตัว ก็จะไม่สามารถก้าวไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ องค์กรจะเป็นเพียงแค่องค์กรที่ปฏิบัติงานเพื่อความอยู่รอดพื้นฐาน การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความจำเป็นสำหรับความวุ่นวายสับสนและการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาอย่างโลกปัจจุบันนี้ องค์กรอาจจะไม่สามารถอยู่รอด และเกิดใหม่ในช่วงสภาวะวิกฤต ถ้าไม่สามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์กรที่มีการเสริม สร้าง จัดหา และแลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนนำความรู้ใหม่มาจากภายนอกองค์กรและภายในองค์กรจากตัวบุคคลมาปรับปรุงพฤติกรรมการทำงาน ดังนั้น บุคลากรในองค์กรจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงในวิธีการทำงาน องค์กรที่จะประสบผลสำเร็จนั้นเป็นองค์กรที่มีการเสริมสร้างองค์ความรู้ มีการศึกษา วิจัย ถ่ายทอดความรู้ มีการสอนงาน และใช้ความรู้กับกิจกรรมของตน องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่มีสมาชิกขององค์กรเพิ่มพูนความสามารถของตนเองโดยการสร้างผลผลิตที่พวกเขาต้องการ ซึ่งมีการปลูกฝังรูปแบบในการคิดที่ใหม่ และขยายเพิ่มขึ้น และได้มีการสร้างความมุ่งมั่นร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่มีความยืดหยุ่น ปรับตัวได้และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะทำให้องค์กรสามารถอยู่รอดและมีภูมิคุ้มกันอย่างมั่นคงได้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2549 : 145-146)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 ได้ระบุไว้ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ซึ่งหน่วยงานในภาครัฐจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้ เรื่องของการนำหน่วยราชการไปสู่การเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผล (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2551 : 3)

ในสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันและอนาคต องค์กรต่างๆจะเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จตามอุดมการณ์ขององค์กร จำเป็นต้องอาศัยความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็น

องค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคไร้พรมแดน การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ที่มีอยู่อาจจะล้าสมัยไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาทดแทนอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550 : 228)

องค์กรทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ขณะเดียวกัน ก็ต้องพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันสูง องค์กรที่จะประสบความสำเร็จจะต้องสามารถเรียนรู้และตอบสนองสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว โดยองค์กรลักษณะนี้จะต้องมีผู้บริหารและบุคลากรที่มีภูมิปัญญาฉลาดในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ทำหลายอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบริหารจัดการฐานแห่งความรู้สำหรับองค์กรได้ รวมทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการได้ นั่นคือ จะต้องทำให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549ก : 53)

มาตรฐานการศึกษาของชาติได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ในการจัดคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องสร้างโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Learning School) และเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการคุณภาพการศึกษากลายเป็นแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่พอใจของผู้รับบริการ เช่น การเทียบมาตรฐานการทำงาน (Benchmarking) การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การนำแนวการทำงานที่ดีมาปฏิบัติ (Best Practice) เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาของผู้บริหารให้มีศักยภาพสูงขึ้นกับการเปลี่ยนแปลง การบริหารคุณภาพการศึกษา เป็นสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์และกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมปัจจุบัน ดังนั้น การบริหารคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีสถานศึกษาหรือโรงเรียนทำหน้าที่จัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549ข : 20-36)

ในการจัดการศึกษาของชาติ จะเป็นไปตามหลักการและมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดเพียงใดนั้น ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการให้ความมั่นใจและความต่อเนื่องของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้รับบริการทางการศึกษาโดยตรง ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาปฏิบัติ

โรงเรียนแห่งการเรียนรู้จะเจริญก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องนำการประเมินคุณภาพการศึกษามาดำเนินการในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่นำกระบวนการประกันคุณภาพมาดำเนินงานและปฏิบัติก็จะทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง การดำเนินการให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ย่อมต้องอาศัยสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550 : 228) โรงเรียนที่พร้อมสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แล้วนั้น ต้องได้ดำเนินการนำกระบวนการประกันคุณภาพมาดำเนินงานและปฏิบัติ และสะท้อนให้เห็นถึงผลการประกันคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ในการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ผลของการประเมินจะบอกถึงจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาตลอดจนแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจะต้องให้การรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานคุณภาพ หรือไม่ และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในรอบแรกและรอบที่ 2 พบว่า ในจำนวน 112 โรงเรียน รอบแรกมีผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับดี 75 แห่ง (ร้อยละ 63.56) คุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้ 40 แห่ง (ร้อยละ 33.89) และคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง 3 แห่ง (ร้อยละ 2.54) และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับดีมาก 12 แห่ง (รับรอง) คุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับดี 92 แห่ง (รับรอง 66 แห่ง และไม่รับรอง 26 แห่ง) และคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง 8 แห่ง (ไม่รับรอง) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1, 2551ก : 27) ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จะเห็นว่าโรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของ สมศ. จำนวน 78 โรงเรียน (ร้อยละ 69.64) และไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของ

สมศ. จำนวน 34 โรงเรียน (ร้อยละ 30.36) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่ไม่ได้รับรองคุณภาพมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ สมศ. มี 3 ประการ คือ 1) มีคุณภาพมาตรฐานในระดับดีขึ้นไม่ถึง 11 มาตรฐาน 2) มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่า 2.75 และ 3) มีมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่งมีคุณภาพระดับปรับปรุง

จากปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และกระบวนการในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังกล่าวนั้น การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์และสะท้อนกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
2. ระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับสูง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,335 คน รวม 1,453 คน ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 112 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครูผู้สอน จำนวน 288 คน รวม 313 คน ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 112 โรงเรียน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) พลวัตแห่งการเรียนรู้
- 2) การปฏิรูปองค์กร
- 3) การเอื้ออำนาจบุคคล
- 4) การจัดการความรู้
- 5) การใช้เทคโนโลยี

2.2 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่มีระบบ สนับสนุนให้มีการสร้างและสรรหาความรู้ใหม่ สามารถตรวจสอบและพัฒนาศักยภาพในการตอบสนองและปรับพฤติกรรมของตนเองได้อย่างรวดเร็ว และได้นำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมาร์ควอดด์ ประกอบด้วย พลวัตแห่งการเรียนรู้ การปฏิรูปองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเอื้ออำนาจบุคคล การจัดการความรู้ และการใช้เทคโนโลยี

1.1 พลวัตแห่งการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลในองค์กรมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่อง รวมทั้งทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ขององค์กร

1.2. การปฏิรูปองค์กร หมายถึง บุคคลในองค์กรสามารถปรับเปลี่ยนจากสิ่งต่างๆ ในองค์กรทุกด้าน ได้แก่

1.2.1 วิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตที่ทุกคนในองค์กรปรารถนาที่จะไปถึงร่วมกัน

1.2.2 วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งถือว่าเป็นความเชื่อ ความคิด และวิธีการปฏิบัติของคนในองค์กรร่วมกัน

1.3.3 กลยุทธ์ ซึ่งเป็นวิธีการออกแบบให้เหมาะสมกับการกำหนดจุดหมายปลายทางในอนาคต

1.3 การเอื้ออำนาจบุคคล หมายถึง การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ของทุกคนในองค์กรด้วยการให้อำนาจ เป็นการตัดสินใจและสร้างความสามารถในการทำงานแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.4 การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดรูปแบบการผสมผสาน การรวบรวมความรู้ การจัดระบบข้อมูล การแลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายโอนและการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการ จากแหล่งภายในและภายนอกองค์กร

1.5 การใช้เทคโนโลยี หมายถึง การสนับสนุนให้บุคคลในองค์กรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการฝึกอบรมพนักงานและองค์กร นำระบบสนับสนุนมาปฏิบัติงานอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

2. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 หมายถึง ระดับผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. มาตรฐาน หมายถึง มาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ

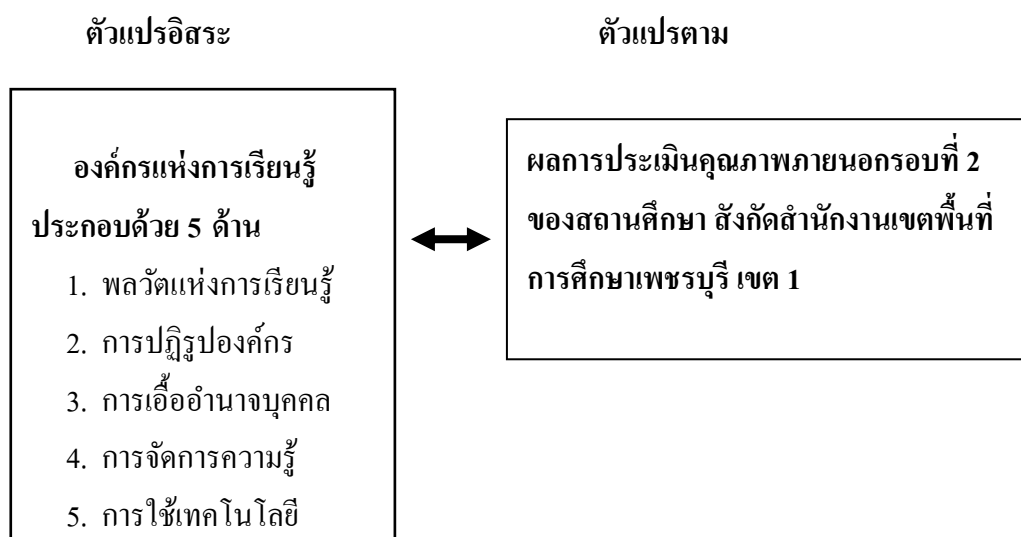
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยได้นำแนวคิดการพัฒนาองค์กรของมาร์ควอดต์ (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 99-101) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) พลวัตแห่งการเรียนรู้ 2) การปฏิรูปองค์กร 3) การเอื้ออำนาจบุคคล 4) การจัดการความรู้ 5) การใช้เทคโนโลยี และผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย



ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพื่อทำให้ได้แนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม สถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาได้ข้อมูลประกอบในการตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบที่ 3 ต่อไป